

Pryč s nesrovnalostmi!

Jako není možné bez kvalitního záměru a zpracování uspět s žádostí o dotaci, tak pouze odpovědný přístup k realizaci projektu vede k proplacení dotace. Pozice příjemce a poskytovatele dotace se pak mnohdy mohou jevit jako nesmiřitelné, založené na rozdílných až protichůdných zájmech. Vyčerpání maximum dotací z veřejných rozpočtů na jedné straně a přísná kontrola, která při nedodržení podmínek vede ke krácení dotace na straně druhé.

Co lze považovat za nesrovnalosti, jak vznikají a jak se jim vyhnout? Následující stránky se tématu nesrovnalostí věnují komplexně a dopodrobna, ve všech kritických oblastech. Zaměřují se na veřejné zakázky, způsobilost výdajů a podstatné změny v průběhu realizace projektu, samostatně také na oblast publicity. To vše s jednoduchým opodstatněním.

Účel kontroly ze strany Regionální rady Moravskoslesko je dán podmínkami poskytnutí dotace, vycházejících z požadavků Evropské komise, i legislativních předpisů České republiky. Úroveň kontrolního prostředí a jeho účinnost je navíc podrobována přezkumům z národní úrovně i hodnocení evropských auditorů. Podcenění kvality a kontrolní činnosti by tedy mohlo vést pouze ke zdánlivé spokojenosti příjemců dotací bez dlouhého trvání.

V případě nesrovnalostí zjištěných až následnými kontrolami, tedy po vyplacení dotace, by dopady na příjemce dotace mohly být fatální. Příslušné pochybení by bylo klasifikováno již jako porušení rozpočtové kázně, kde kromě odvodu ve výši 100 % dotčené částky zákon vyžaduje rovněž i penalizaci příjemce. Nesrovnalosti opakovaně zjištěné expost, v rámci následných kontrol, by mohly vést dokonce ke zpochybnění kompetence řídicího orgánu a zastavení toku finančních prostředků do operačního programu.

Účelem speciálního tematického čísla Apropó je především odpovědět na otázku, jak je možné nesrovnalostem předcházet. I když se to nemusí zdát, zájmy příjemců dotací i jejich poskytovatele jsou bezpochyby společné. Uplatnit peníze z ROP Moravskoslesko ku prospěchu regionu a obyvatel, kteří v něm žijí. (MKR)

2 PODROBNÝ PŘEHLED NESROVNALOSTÍ

3 ŽÁDOST O PLATBU: FIKCE A REALITA

4-5 VŠE O VEŘEJNÝCH ZAKÁZKÁCH

6-7 PŘEHLIŽENÁ PUBLICITA PROJEKTŮ

8 JAK SNÍŽIT RIZIKO NESROVNALOSTÍ?

Regionální operační program Moravskoslesko přináší vedle mnoha pozitivních výsledků v podobě úspěšných projektů neodmyslitelně i problémy s realizací některých záměrů. Obojímu je potřeba věnovat pozornost, problémová témata mají z pochopitelných důvodů přednost. Nesrovnalosti musíme považovat za vysoce rizikové téma. Výsledky dosavadních opatření neopravňují k úplné spokojenosti, proto je nutné pokračovat v prevenci a hledat další způsoby, jak celou situaci zlepšit. Regionální rada vyvíjí aktivitu na národní úrovni a usiluje o úpravu samotné definice nesrovnalosti, změnu výkladu některých podmínek i zmírnění sankcí, ukládaných v souvislosti s nesrovnalostmi. Dosažení konečného úspěchu předpokládá kooperaci a společné úsilí. K tomu mohou za Úřad Regionální rady nabídnout i kvalifikovanou a profesionální podporu, nejen v podobě konzultací a informačních služeb. Věřím, že neuzustane nevyužita.

David Svetecký, ředitel Úřadu Regionální rady Moravskoslesko

■ Definice nesrovnalosti

■ Porušení předpisů Evropského společenství nebo předpisů ČR, které upravují použití prostředků z rozpočtu EU nebo veřejných zdrojů ČR, v jehož důsledku jsou, nebo by mohly být, dotčeny veřejné rozpočty ČR nebo souhrnný rozpočet EU formou neoprávněné výdajové položky. Tzn. jedná se o každé porušení podmínek, za kterých byly prostředky z rozpočtu EU poskytnuty České republice, a každé porušení podmínek, za kterých byly tyto prostředky a prostředky národních veřejných rozpočtů dále poskytnuty příjemcům (dle Metodiky finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007–2013).

■ Povinnosti poskytovatele

■ Povinnosti stanovené zvláštním právním předpisem nejsou součástí podmínek rozhodnutí o poskytnutí dotace, dle § 3 písm. e) zákona 218/2000 Sb. Avšak výdej, jímž byla porušena povinnost stanovená právním předpisem (např. zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách), znamená neoprávněné použití peněžních prostředků. Tzn. mezi samotné podmínky rozhodnutí se neuvádí povinnosti stanovené zvláštním právním předpisem, tyto má příjemce povinnost dodržovat ze zákona, při jejich porušení dochází následně k plnému, 100% odvodu neoprávněné použitých prostředků (dle Metodiky finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007–2013).

■ Katalog nesrovnalostí

■ Přisnost výše uvedeného přístupu k nesrovnalostem dala vzniknout katalogu, který zohledňuje závažnost porušení zákona o veřejných zakázkách a stanoví výši postihů za jednotlivé nesrovnalosti dle stupně jejich závažnosti. V současnosti usilujeme o změnu zmíněné metodiky, která je v kompetenci Platebního certifikačního orgánu (min. financí) tak, aby umožňovala používání tohoto katalogu.

Podrobný přehled nesrovnalostí

Tabulka přináší přehled nejčastěji se vyskytujících nesrovnalostí. U některých z nich z oblasti veřejných zakázek je uvedeno číslo rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v dané věci (www.compet.cz/verejne-zakazky/sbirky-rozhodnuti/vyhledavani).

Chyby v přípravě zadávacího řízení	Použití způsobu uveřejnění výběrového řízení, který neodpovídá předpokládané hodnotě veřejné zakázky, neoslovení dostatečného počtu vhodných dodavatelů.	S155/07 S319/07
	Umělé rozdělení jedné veřejné zakázky, která má prokazatelnou věcnou a časovou souvislost, na více dílčích zakázek s vlivem na stanovení jejich hodnoty, aby je bylo možno zadat méně formálními postupy (např. nákupy zařízení obdobného účelu prováděné v průběhu realizace projektu).	S167/2006 S256/2006 S313/2006
Chyby v zadávací dokumentaci	Použití konkrétních obchodních názvů a firmy výrobce v zadávací dokumentaci, které upřednostňují jeden typ dodávky nebo služby poskytované konkrétním dodavatelem (v praxi například dochází ke specifikaci poptávaného informačního systému, značky technologie nebo vybavení).	S154/07 S81/07 S43/06 S48/06
	Nedostatečná specifikace předmětu veřejné zakázky – pouze obecným způsobem, bez upřesnění – což může zpochybnit vyhodnocení nabídek a transparentnost výběru.	
	Diskriminační kvalifikační předpoklady – zadavatel nestanoví minimální výši ekonomických a finančních nebo technických předpokladů, nebo ji stanoví nepřiměřeně (např. nepřiměřeně stanovená výše požadovaného obrátu, základního kapitálu nebo požadavek na členství dodavatele v některé z asociací).	S184/07 S149/2008 S135/2008 S234/05
	Použití kvalifikačních předpokladů jako hodnotících kritérií. Kvalifikační předpoklady slouží k prokázání schopnosti uchazeče splnit předmět zakázky, ne jako prostředek konkurenčního výběru mezi uchazeči (například reference).	S80/06 S312/07
	Stanovení hodnotících kritérií netransparentním způsobem, bez podrobnější specifikace jejich hodnocení. Uchazeči neví, kolik za jednotlivá kritéria mohou obdržet bodů, což zpochybňuje následné hodnocení nabídek zadavatelem.	S234/05
	Nezveřejnění informace o požadavku úhrady za poskytnutí zadávací dokumentace nebo požadování nepřiměřeně vysoké úhrady za poskytnutí zadávací dokumentace.	S319/07
NEODDRŽENÍ ZÁKAZEK	Nedodržení lhůt stanovených zákonem například pro:	S166/06
	<ul style="list-style-type: none"> poskytnutí zadávací dokumentace, doručení dodatečných informací, podání nabídek, pozvání členů hodnotící komise, odeslání oznámení o výběru, uzavření smlouvy, rozhodování o námitkách, uveřejnění výsledků zadávacího řízení. 	
Nedodržení podmínek při realizaci zadávacího řízení	Nesplnění povinnosti vyloučit uchazeče při nedoložení kvalifikačních předpokladů, zejména v případech:	S184/07
	<ul style="list-style-type: none"> nesprávného znění vyžadovaných čestných prohlášení, stárí dokladů pro splnění základních kvalifikačních předpokladů i vypsání z obchodního rejstříku, podpisu nabídky osobou jinou než oprávněnou. 	
	Nedodržení předem stanovených hodnotících kritérií, jehož příčinou může být jejich nevhodné definování v zadávací dokumentaci. Změny váhy kritérií, přidávání nových kritérií bez zdokumentování v protokolu o hodnocení.	
	Nevhodné složení hodnotící komise z osob s přímou vazbou na některého uchazeče (např. jsou členy představenstva či dozorčí rady uchazeče). Absence členů, která v některých případech může způsobit ztrátu usnášedischopnosti komise.	
	Nevyhotovení všech dokladů, které jsou požadovány, např. protokolu z jednání hodnotící komise, oznámení o výběru nevhodnější nabídky nebo písemné zprávy zadavatele.	
Chyby po ukončení zadávacího řízení	Uzavírání dodatků podstatně rozšiřujících předmět veřejné zakázky nebo významně měnících obchodní podmínky původní zadávací dokumentace (cena, platební podmínky apod.).	S166/06 S239/06 S392/06
	Není uchovávána kompletní dokumentace o veřejné zakázce (souhrn všech dokumentů v listinné či elektronické podobě, jejichž pořízení vyžaduje zákon, resp. jiný předpis). Části dokumentace k výběrovému řízení, např. nabídky uchazečů, kteří se umístili na čtvrtém a následujících místech, zadavatel vyřadil z archívy a není schopen je doložit.	
NEZPŮSOBILÉ VÝDAJE	Neuznatelné výdaje v žádostech o platbu, např. nesprávné zařazení prací (oprav do položky rekonstrukce) vykazování stavebních rezerv apod.	
	Zápočty více a méněprací.	
	Nesprávně určený základ způsobilé části mzdy pro projekt.	
	Překročení pravidla přesunu mezi investičními a neinvestičními výdaji projektu.	
NEDODRŽENÍ ZÁKAZEK	Nepředložení monitorovací zprávy ve stanoveném termínu.	
	Pozdní nebo žádné podání podstatné změny projektu.	
	Nezahájení fyzické realizace do 6 měsíců od podpisu smlouvy.	

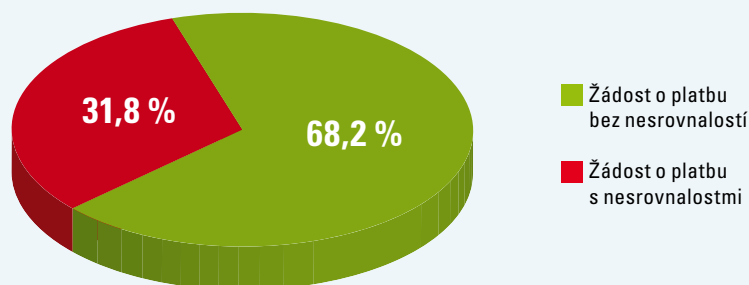
Žádosti o platbu – dva příběhy o nenaplněném snu

TYPICKÉ CHYBY

Odbor plateb Úřadu Regionální rady Moravskoslezsko ukončil k 16. dubnu 2009 administrativní finanční kontroly, v některých případech včetně závěrečných kontrol na místě, u 22 žádostí o platbu. Celkový objem požadované částky k proplacení představoval 293 019 544,84 korun. Schváleno a proplaceno bylo 289 643 725,59 korun. Nevyplacený rozdíl tvoří v souladu se závaznou metodikou tzv. nesrovnalosti. Jedná se o 1,2% z požadované částky, což se může jevit na první pohled jako uspokojivé. Méně uspokojivé je, že nesrovnalosti byly nalezeny u 7 z 22 žádostí o platbu (tedy v 31,8% případů), a také skutečnost, že nesrovnalosti dosahovaly v rámci jedné žádosti o platbu úrovně od 0,03% až po hrozivých 17,7%.

Uvedená statistika by jistě byla výrazně horší, nebýt poradenské snahy pracovníku odboru plateb a implementace programu, díky které se značné množství nedostatků podařilo opravit a odstranit.

Poměr nesrovnalostí v žádostech o platbu z Regionálního operačního programu Moravskoslezsko

PŘÍBĚH PRVNÍ, FIKCE

Představme si následující (prozatím) fiktivní scénář. Výše uvedené nedostatky nejsou pracovníky odboru plateb ani jiným kontrolním mechanismem Úřadu Regionální rady Moravskoslezsko zachyceny a požadované prostředky jsou proplaceny. Externí (Bruselská) kontrola bude mít „šťastnou“ ruku a trefí se do oněch nesrovnalostí postižených 31,8% žádostí o platbu. Externí kontrola tyto nebo ještě další nedostatky najde a vyčíslí je. Tento nález aproximuje na celý Regionální operační program Moravskoslezsko a stanoví, že ekvivalentní částka musí být vrácena! V našem příkladu na výše uvedeném vzorku by Bruselská kontrola konstatovala, že na 7 kontrolovaných žádostí o platbu v objemu 147 848 444,10 korun nalezná chybovost (nesrovnalosti) v objemu 2,28%. Vratka za celý Regionální operační program Moravskoslezsko by v takovém případě představovala přibližně částku 16 326 925,35 EUR (2,28% z 716 093 217 EUR), tj. 438 867 753,34 korun!

PŘÍBĚH DRUHÝ, SKUTEČNÝ

Jak vypadá takové typické (ne)hlášení změn? Nejmenovaný projekt XY zahrnuje rekonstrukci objektu, například školy. Zpracuje se projekt, rozpočet, zrealizuje se výběrové řízení a uzavře smlouva s dodavatelem. Dodavatel „hrábne“ do často letité budovy a zjistí, že projektant nemyslel na to a na to. Potud realita 99% projektů obsahujících rekonstrukce.

Příjemce lze ale dále rozdělit do dvou skupin. Jedna skupina problém řeší s poskytovatelem dotace, neboť respektuje smluvní ujednání a skutečnost, že dotace byla poskytnuta na přesně definovaný účel specifikovaný výběrovým řízením. Žádá o změny, zdůvodňuje je a hledá oficiální řešení. Druhá skupina (výrazně menší) postupuje jinak. Dohodne s dodavatelem (mimo protokol), že veškerá fakturace proběhne bez ohledu na skutečnost přesně podle výběrového řízení. Položkové výkazy výměr souhlasí a dlouho jsou všichni spokojeni. Až do chvíle, než první kontrolní skupina zjistí, že (zpravidla po oficiálním ukončení projektu) proběhla mezi příjemcem a dodavatelem další fakturace se zápočtem více a méně prací, které na projektu vznikly.

V čem je problém? V tom, že vůči programu a poskytovateli dotace byly tyto práce a dodávky deklarovány jako uskutečněné, ale ve skutečnosti dodány nebo uskutečněny nebyly. Dle jejich povahy můžeme polemizovat, zda jde o nedodržení smluvních podmínek či přímo o podvodné jednání. V každém případě jde o nesrovnalost a z pohledu řídicího orgánu (Regionální rady Moravskoslezsko) zároveň o přímou kontrolní povinnost vyplývající z čl. 60 písm. b) nařízení Rady ES č. 1083/2006. Ze zdánlivě elegantního řešení se pro příjemce stává noční můra, neboť nenávratně přichází o nezanedbatelné částky. Zároveň tím škodí celému ROP Moravskoslezsko.

RADIM MRÁZEK

V obecné rovině jde nejčastěji o:

- podcenění administrativní náročnosti řízení projektu
- nedostatečné finanční řízení projektu, malá nebo žádná komunikace mezi účetním a finančním manažerem projektu, případně jeho absence v řízení projektu
- nevyjasněnost rolí a odpovědnosti na straně příjemce
- nedostatečná kontrolní činnost podkladů od dodavatelů na straně příjemce
- nedostatečná komunikace s přiděleným referentem implementace programu Úřadu Regionální rady
- neznalost aktuálních metodik (např. Metodický pokyn pro způsobilé výdaje a vícenáklady)
- nevyužívání možnosti účasti na školeních a seminářích pořádaných Regionální radou Moravskoslezsko

Nejčastější konkrétní nedostatky a důvody krácení dotací:

- více a méně práce – (ne)hlášení změn
- nezpůsobilost výdajů
- neprůkaznost uskutečnění účetního případu

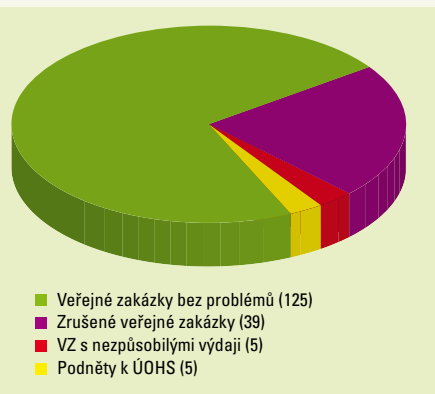
■ Radim Mrázek, vedoucí odboru plateb Úřadu Regionální rady Moravskoslezsko

Veřejné zakázky u evropských projektů: problém, který si řekl o řešení

Realizace veřejných zakázek u projektů podpořených evropskými dotacemi je aktuálně jedním z nejalčivějších problémů. Příjemci dotací si s nimi jako zadavatelé zakázek často nevědí rady. Řídící orgány operačních programů, které musí dohlížet na transparentnost zakázek a kontrolovat jejich realizaci, mají na nedobře zvládnutou veřejnou zakázku často velmi prozaickou odpověď – krácení nebo odebrání původně přislíbené dotace.

„Výsledky kontrol projektů realizovaných v rámci Regionálního operačního programu Moravskoslezsko potvrzují zkušenosti z minulosti i závěry auditorů Evropské komise. Totiž že zadávání veřejných zakázek je opravdu jednou z nejrizikovějších oblastí při realizaci projektů, které získaly dotaci z fondů Evropské unie,“ uvádí Lucie Matlochová, specialista na veřejné zakázky na Úřadu Regionální rady Moravskoslezsko, která přichází s danou problematikou každodenně do styku.

Domněnky potvrzují i fakta. Regionální rada prozatím přezkoumala 174 zakázek realizovaných příjemci dotací z ROP Moravskoslezsko. Z důvodů porušení zákona o veřejných zakázkách jich bylo nejméně 39 zrušeno. V pěti případech byly výdaje spojené se zakázkou shledány jako nezpůsobilé a v dalších pěti případech byl dokonce podán podnět k řešení na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Jaké jsou tedy nejčastější chyby?

S realizací veřejné zakázky v rámci projektu „Vestavba do podkroví budovy mateřské školy v Krmelíně se vznikem nového oddělení“, podpořeného z ROP Moravskoslezsko máme veskrze pozitivní zkušenosti, a to zejména díky radám, metodickému vedení a pomoci pracovníků Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko.

Při realizaci veřejné zakázky je z pohledu příjemce dotace nutné dbát na provedení výběrového řízení na dodavatele dle příslušného zákona a na přesném dodržení parametrů uvedených v žádosti o dotaci.

VÁCLAV ZEŽULKA, STAROSTA OBCE KRMELÍN

ZEPTALI JSME SE PŘÍJEMCŮ DOTACÍ

Jaká je vaše zkušenost s realizací veřejné zakázky v rámci projektů podpořených z ROP Moravskoslezsko? Na co je z pohledu příjemce dotace nutné dbát při realizace veřejné zakázky?

K dobré zkušenosti pomohlo absolvované školení pro příjemce dotací i konzultace některých otázek se specialisty Regionální rady Moravskoslezsko na veřejné zakázky. V neposlední řadě je samozřejmě nutné vycházet ze zákona č. 137/2006 Sb.

Předně musí být zakázka v souladu se zákonem a metodickými pokyny Regionální rady – jejich aktuální verzí. Je potřeba dbát na jednoznačné znění zadání, jednoznačné podmínky. V nabídkách nesmí docházet k variantním způsobům řešení. Vyvarujeme se tak neschopnosti jednoznačně dané nabídky posoudit. Je nutno dodržovat pro daný typ veřejné zakázky stanovené limity. U bodového hodnocení je vždy potřeba i sdělit písemné zdůvodnění. Všem účastníkům je potřeba sdělit, kdo a proč byl vybrán, jakého dosáhl hodnocení ve srovnání s ostatními účastníky (rozhodnutí a oznámení o výběru nevhodnější zakázky). Nutné je rovněž uzavřít smlouvu s vítězným subjektem dle návrhu z nabídky vybraného uchazeče.

PETR BLOKŠA, STAROSTA OBCE PRŽNO

KDE SE NEJVÍCE CHYBUJE?

Pochybení příjemců při realizaci veřejných zakázek se dají rozdělit do několika skupin. Ve fázi přípravy zadávacího řízení nebývá odpovídajícím způsobem stanovena hodnota zakázky, případně je její předmět rozdělen. V závislosti na těchto pochybeních je následně nesprávně zvolen i druh výběrového řízení. Časté jsou také chyby v zadávací dokumentaci. Mezi ty se dá počítat nedostatečná specifikace předmětu zakázky nebo naopak uvádění konkrétních obchodních názvů a firem v zadávacích podmínkách. Patří zde i stanovení diskriminačních kvalifikačních předpokladů, jako je nepřiměřená výše požadovaného obrátu a zejména stanovení hodnotících kritérií v rozporu se zákonem.

Další skupinu tvoří formální porušení zákona o veřejných zakázkách v otázce nedodržení stanovených lhůt. Opakujícím se jevem je rovněž nedodržení podmínek výběrového řízení, například nevyřazení nabídek, které nespĺnily podmínky výzvy.

Tato zjištění mají ve všech případech dopad na příjemce dotace a realizaci projektu. Postih nemusí být zas až tak bolestivý, dojde-li ke zjištění před podpisem smlouvy o poskytnutí dotace a uzavřením smlouvy mezi příjemcem a dodavatelem. Zrušení zakázky a vypsání nové je v podstatě tím nejmenším zlem. Své opodstatnění zde získávají tzv. ex-ante kontroly řídicího orgánu, tedy kontroly před podpisem smlouvy, které odhalí mnohé nedostatky ještě v době, kdy je možné je napravit. To je ovšem ten lepší případ.

Po uzavření smlouvy o poskytnutí dotace a v době plnění zakázky už řídicí, resp. kontrolní orgány nemají mnohdy na vybranou a dotace je pak často krácena či zcela odebrána. Příjemce dotací může potkat také další nemilá zkušenost, totiž přezkum (správní řízení) ze strany

Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a eventuální další postihy.

Obecně lze říci, že za závažnější jsou považována pochybení porušující zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace. Stejně jako případy, kdy došlo nebo mohlo dojít k ovlivnění výběru nejhodnější nabídky. Zásad, pravidel a podmínek, které tuto oblast upravují, je opravdu mnoho a z toho plyne i velké množství a variabilita případných pochybení.

NA KOHO SE PRAVIDLA VZTAHUJÍ?

Jednoduše řečeno, na všechny. Příjemce dotace je jako zadavatel zakázky povinen dbát dodržení základních zásad nediskriminace, transparentního a rovného přístupu, a to bez ohledu na druh zvolené zakázky nebo řízení. Tyto zásady, které vyplývají z požadavků komunitárního práva, jsou v podmínkách ROP Moravskoslezsko zajišťovány prostřednictvím smluvní povinnosti příjemců dodržovat Metodický pokyn pro zadávání veřejných zakázek. Pokyn je tedy směrodatný i pro ty příjemce dotace, kteří nejsou zadavatelé dle zákona o veřejných zakázkách, tedy například podnikatelské subjekty.

Metodický pokyn stanoví závazné postupy a nezbytné náležitosti řízení, aby i v případech, kdy zadavatel postupuje při zadání zakázek mimo režim zákona, byly výše uvedené hlavní zásady dodržovány. Pokud pokyn zvláštní postupy nestanoví, je dána povinnost řídit se zákonem o veřejných zakázkách. Metodický pokyn není pouhým výčtem povinností, pravidel a podmínek. Pro zadavatele může být zároveň užitečnou pomůckou, jelikož obsahuje i doporučení, která vycházejí z praktických zkušeností jeho zpracovatelů.

POMŮŽE NOVÝ MODUL

Příjemcům dotací z Regionálního operačního programu Moravskoslezsko částečně odlehčí nový modul pro uveřejnění zadávacích řízení veřejných zakázek. Aplikaci na svých stránkách zprovoznila Regionální rada Moravskoslezsko

*** Podrobný přehled nejčastějších porušení zákona o veřejných zakázkách nabízí tabulka na straně 2.**

Naše zkušenosti s realizací veřejných zakázek v rámci projektů podpořených z ROP Moravskoslezsko nejsou velké, ale prozatím dobré. Realizovali jsme dvě výběrová řízení, v jednom případě se jednalo o zakázku v režimu zákona, ve druhém šlo o zakázku malého rozsahu. Město Příbor realizuje každoročně několik výběrových řízení, pro zadávání veřejných zakázek má zpracovaný vnitřní předpis a možná i proto nebyly ze strany Regionální rady u obou těchto zakázek shledány nedostatky.

Z našeho pohledu je nutné dbát zejména na správné provedení výběrových řízení u zakázek malého rozsahu, neboť tam se liší metodický pokyn od našeho vnitřního předpisu.

ING. JIŘÍ HAJDA, VEDOUcí ODDĚLENÍ PŘÍPRAVY PROJEKTŮ, MĚSTSKÝ ÚŘAD PŘÍBOR

a slibuje si od ní nejen méně chyb, ale i transparentnost při realizaci veřejných zakázek. Zároveň má modul napomoci při kontrolách a proplácení projektů.

Uveřejnění zakázky tímto způsobem má několik výhod. Dává například prostor pro předběžnou kontrolu ze strany Regionální rady, zda je zadání v pořádku. I když samotné uveřejnění není složité, zadavatelům je k dispozici podrobná nápověda.

Povinnost uveřejňovat zakázky na stránkách Regionální rady se týká dodávek a služeb, jejichž předpokládaná hodnota dosahuje nejméně 800 tisíc korun bez DPH, respektive nejméně 3 milionů korun bez DPH u zakázek na stavební práce. Využívá-li zadavatel pro oznámení o zakázce Informační systém o veřejných zakázkách

(ve smyslu ustanovení § 157 o veřejných zakázkách), je uveřejnění na stránkách Regionální rady dobrovolné.

MICHAL KRAUS, MICHAL SOBEK

Lucie Matlochová, specialista na veřejné zakázky Úřadu Regionální rady Moravskoslezsko

Publicita projektů, často podceňovaná oblast s vážnými důsledky

Jednou z povinností příjemce dotace z Regionálního operačního programu Moravskoslezsko je zajištění publicity projektu, na jehož realizaci získal finanční příspěvek. „Kdo čerpá finanční prostředky ze strukturálních fondů, musí o této skutečnosti informovat ostatní,“ říká patřičné Nařízení Komise. Přestože publicita představuje pro většinu příjemců dotací relativně méně náročnou a příjemnější oblast povinností, vyskytuje se i zde řada kritických chyb. Ty mohou v konečném důsledku vést až k navracení původně přislíbených finančních prostředků. I proto je potřeba publicitě projektů věnovat stejnou míru pozornosti jako například rozpočtovým aspektům projektu. Nejčastějším chybám a kritickým oblastem publicity projektů se věnují následující řádky.

K ČEMU JE PUBLICITA DOBRÁ?

Položme si nejprve jednoduchou otázku. K čemu vlastně publicita slouží a proč ji Evropská unie vyžaduje u podpořených projektů? Publicita projektů má především zajistit informovanost široké veřejnosti o tom, že za daným projektem stojí veřejné evropské prostředky. Druhou stranou mince, neméně důležitou, je zviditelnění podpořeného projektu a jeho přínosů. Veřejnost má být informována o tom, co se za její peníze v regionu děje, co konkrétně jí realizace projektu přinese nebo jaké bude mít projekt dopady na kvalitu života obyvatel.

Publicita může sehrát roli i jako pozitivní motivátor potenciálních žadatelů k uskutečnění jejich projektového záměru. Získat evropskou dotaci se přece nepodaří každému tak proč se o svůj úspěch nepodělit? Je vhodné si uvědomit, že vyžadovaná publicita představuje jedinou protihodnotu, kterou poskytovatel dotace v kontextu investovaných finančních prostředků od příjemce očekává.

MNOHO POVYKU PRO NIC?

Poměrně přísný dozor Regionální rady Moravskoslezsko nad správným používáním jednotlivých opatření publicity ze strany příjemců má jednoduché vysvětlení. Souvisí s dlouhodobou snahou o aplikaci jednotného vizuálního stylu u veškerých nástrojů používaných příjemci pro zajištění publicity. Jednotná vizualizace tak napomáhá snazší iden-

tifikaci a vnímání informačního sdělení ze strany veřejnosti. V praxi tak dochází k požadované asociaci, že „právě tento projekt je realizován s využitím prostředků z EU“.

VŠE SE TOČÍ KOLEM INFORMAČNÍHO BANNERU

Zjednodušeně lze říci, že základním pravidlem při aplikaci publicity v podmínkách Regionálního operačního programu Moravskoslezsko je používání tzv. informačního banneru v rámci každého informačního opatření. Právě informační banner totiž ve své podstatě obsahuje veškeré povinné grafické i textové prvky, jež vyplývají z Nařízení Komise.

Informační banner (a jeho jednotlivé modifikace) byl vytvořen tak, aby splňoval veškeré požadavky definované Evropskou komisí a současně usnadňoval příjemci dotace jeho aplikaci na billboard, pamětní desku i všechny ostatní výstupy podléhající režimu publicity projektů. Přesto se ale objevují deformace a nepovolené úpravy a nezřídka i vlastní modifikace informačního banneru.

PROBLÉMY S BILLBOARDY A PAMĚTNÍMI DESKAMI

Dvěma nejčastěji využívanými prostředky pro zajištění publicity jsou velkoplošné reklamní panely (billboardy) a stále vysvětlující tabule (pamětní desky). Logicky se u nich proto vyskytuje i nejvíce problémů.

O jaké se jedná?

- Přestože jsou jasně definovány technické parametry billboardu i pamětní desky, dochází ze strany příjemců k deformacím a k porušování grafického a textového rozložení.
- Častým jevem je nedodržení barevných schémat a barevnosti log, i když jsou striktně definovány v příslušných grafických manuálech. Především u billboardů je vzhledem k možné aplikaci do nosných obvodových rámců potřeba dopředu uvažovat o ochranném prostoru tak, aby rám nezasahoval do samotné grafiky billboardu.
- Na billboardech a pamětních deskách jsou umísťována loga dodavatelů a subdodavatelů. Metodický pokyn však povoluje pouze použití loga příjemce dotace, a to v rámci přesně definovaného prostoru. Použití jiných log striktně zakazuje. Stejně tak zde kromě definovaných položek není místo na použití dalších propagačních sdělení typu „Otvíráme už na podzim letošního roku...“ apod.
- Nešvarem je zneužívání billboardů či pamětních desek ke zveřejňování informací o stavbě dle zákona č. 183/2006 Sb., Stavební zákon.
- Opakovaně se objevuje i nevhodné konečné umístění pamětní desky či billboardu. Ideální místo pro instalaci je obecně definováno jako prostor s vysokou frekvencí pohybu osob, kde je současně zajištěna dobrá viditelnost a čitelnost sdělení. Samozřejmostí je určitá důstojnost daného místa. Nevhodné je také např. umístění pamětní desky vodorovně na úrovni travnatého povrchu, kdy je potřeba myslet i na praktickou stránku umístění a budoucí údržbu.

Investice do vaší budoucnosti

Evropská unie

PODPOROVÁNO Z EVROPSKÉHO FONDU
PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ

O CO SE OPŘÍT?

Pro prvotní seznáání se s problematikou publicity projektů slouží informační leták „Publicita projektů v 10 bodech“. Je dostupný jak v tištěné podobě, tak i na www.dobra-rada.cz, a funguje jako přehledný pomocník. Základním kamenem pro naplňování publicity v podmínkách Regionálního operačního programu Moravsko-slezsko je Metodický pokyn Pravidla pro publicitu (aktuálně platnou verzi i ty předešlé naleznete na www.dobra-rada.cz). Dobré je nezapomenout na přílohy metodického pokynu, grafické manuály, bez nichž je realizace publicity prakticky nemožná. Stačí vše pozorně pročíst a využít i v praxi. S nabízenou konzultační podporou Regionální rady Moravsko-slezsko by pak zajištění publicity nemělo dělat vrásky.

 MICHAL SLÁDEK

■ Billboard může být realizován rovněž i jako velkoformátová textilní plachta umístěná např. na lešenářské konstrukci rekonstruovaného objektu.

■ Správné umístění stálé vysvětlující tabulky (pamětní desky)...

...i velkoplošného reklamního panelu (billboardu) je na frekventovaném a dobře viditelném místě.

Jak se vyhnout případným problémům s publicitou?

1. Seznamte se s informačním letákem „Publicita projektů v 10 bodech“.
2. Prostudujte si závaznou verzi Metodického pokynu Pravidla pro publicitu, a to včetně všech návazných příloh.
3. Navštěvujte semináře pro příjemce, případně se nebojte vaše návrhy konzultovat.
4. Jelikož práce s grafikou není pro běžného uživatele PC, doporučujeme pro zpracování i následnou realizaci využít služeb profesionálního grafického studia. Ani studio se neobejde bez kompletní dokumentace, tedy Metodického pokynu Pravidla pro publicitu včetně všech příloh.
5. Pro zpracování grafického návrhu billboardu nebo pamětní desky můžete rovněž využít předdefinované elektronické šablony, nicméně i zde platí podmínka určité znalosti práce s grafikou a nutnosti využití grafických aplikací. Elektronické šablony naleznete na www.dobra-rada.cz.

6. Ještě před samotnou realizací billboardu či pamětní desky je můžete zaslat k posouzení pověřenému referentovi odboru implementace programu Úřadu Regionální rady Moravsko-slezsko.

Jak snížit riziko nesrovnalostí?

Komplikované téma si žádá více než jen jednoduchou odpověď. Předchozí stránky se věnovaly především popisu aktuálního stavu a konkrétním pochybením, kterých se příjemci dotací dopouštějí. Tyto informace mohou samy o sobě působit preventivně, proč ale nepřidat i několik tipů k efektivnímu řízení rizik nesrovnalostí.

Příjemce dotace by se především jako nositel svého záměru měl ve svém projektu dobře orientovat. I když se to zdá banální, dobře znát svůj projekt a tým lidí, kteří na něm pracují, je pro jeho úspěšnou realizaci naprosto zásadní.

ZPĚT K VEŘEJNÝM ZAKÁZKÁM

Byla již řeč o využití nového modulu na zveřejňování výběrových řízení. Ten v mnohém pomůže, neřeší ale všechny problémy. Zadávání veřejných zakázek by mělo vycházet z potřeb organizace, mělo by být navázáno na plánování v rámci projektu a mělo by respektovat pravidla stanovená zákonem i dalšími předpisy. Zásadní je znalost požadavků zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, a také metodických pokynů řídicího orgánu, které se k realizaci projektu vztahují (v případě ROP Moravskoslezsko se jedná o aktuální verzi Metodického pokynu pro zadávání veřejných zakázek). V praxi mohou pomoci i stránky Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže www.compet.cz/verejne-zakazky, které nabízejí i výkladová stanoviska a rozhodnutí k této problematice.

JASNÁ VNITŘNÍ PRAVIDLA

Jedním z opatření systémového charakteru je nastavení jasných vnitřních pravidel i pro oblast zadávání zakázek. Pro některé subjekty může být vhodné učinit tak formou vydání interního předpisu. Tento předpis by měl srozumitelnou formou promítat požadavky zákonů do podmínek konkrétní organizace a stanovit např. finanční limity pro schvalování nákupů, podmínky pro tvorbu a schvalování zadávací dokumentace, popis jednotlivých kroků zadávacího řízení se závaznými termíny nebo povinné způsoby zveřejnění pro jednotlivé typy výběrových řízení, ale i další podrobnosti. Pro posílení účinnosti těchto pravidel je samozřejmě důležitá kontrola jejich dodržování. Bez ohledu na formu, jakou příjemce zvolí, by osoba odpovědná za přípravu a průběh veřejné zakázky měla přinejmenším znát a chápat požadavky legislativy a závazných metodik.

LZE TO NECHAT NA ODBORNÍCÍCH?

Činnosti spojené se zadávacím řízením lze svěřit i externím specialistům, ale kvalita těchto slu-

■ Michal Kraus, manažer podpůrných řídicích procesů Úřadu Regionální rady Moravskoslezsko

žeb se různí a nemusí se vždy jednat o opatření účinné. Přenesením odpovědnosti za přípravu a realizaci zadávacího řízení na externí firmu se příjemce dotace coby zadavatel stejně nezbavuje odpovědnosti za dodržení všech podmínek. Proto se vyplatí věnovat pozornost pečlivé formulaci smlouvy na tyto služby.

JAK NETRATIT V ŽÁDOSTECH O PLATBU?

Největším zdrojem chyb jsou sice veřejné zakázky, nejvíce peněz ale příjemce stojí nesrovnalosti zjištěné v rámci kontrol žádostí o platbu. Předcházet jim lze například jasným stanovením rolí při řízení projektu, včetně odpovědností za finanční řízení. Nesmí pak váznout komunikace mezi členy projektového týmu, v případě žádostí o platbu zejména mezi finančním manažerem a účetním – a samozřejmě nositelem projektu. To vše by mělo vycházet z nepodcenění náročnosti projektu a jeho finančního řízení.

V NEPOSLEDNÍ ŘADĚ

Lidé odpovědní za veřejné zakázky, žádosti o platbu a publicitu projektů mají příležitost zúčastnit se tematických školení pořádaných Regionální radou Moravskoslezsko. Kromě toho se v celém průběhu realizace projektu nabízí využít ostatních dostupných informačních a konzultačních služeb, zkušeností a odborných znalostí zaměstnanců Regionální rady Moravskoslezsko.

(MKR)

CHCETE ČERPAT PENÍZE Z EVROPSKÝCH FONDŮ?

PŘIPRAVUJETE PROJEKT, KTERÝ JE MOŽNÉ PODPOŘIT Z ROP MORAVSKOSLEZSKO?

PŘIJĎTE...

Úřad Regionální rady regionu soudržnosti Moravskoslezsko
Hrabákova 1, Ostrava

ZAVOLEJTE...

tel.: 552 303 546

NAPIŠTE...

e-mail: info@dobra-rada.cz

PODÍVEJTE SE...

www.dobra-rada.cz

Vydavatel:

REGIONÁLNÍ RADA REGIONU
SOUDRŽNOSTI MORAVSKOSLEZSKO
Hrabákova 1, 702 00 Ostrava
tel.: 552 303 501
fax: 552 303 503
IČO: 75082616

Redakce:

ÚŘAD REGIONÁLNÍ RADY
MORAVSKOSLEZSKO
Hrabákova 1, 702 00 Ostrava
press@rr-moravskoslezsko.cz
tel.: 552 303 549

Kontaktní osoba:

MICHAL SOBEK
tel.: 552 303 549

ISSN tištěné: 1802-7814
ISSN on-line: 1802-7822
Evidenční číslo: MK ČR E 17835

Investice do vaší budoucnosti
Evropská unie
PODPOROVÁNO Z EVROPSKÉHO FONDŮ
PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ

